

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Hippologenheten

Seminariekurs i hästens biologi, 5 hp

2020

Ridsportens historia ur ett genusperspektiv

Fanny Hansson

Strömsholm

HANDLEDARE: *Gabriella Torell Palmquist, Strömsholm*

Seminariekurs i hippologi (HO0115) är en obligatorisk del i hippologutbildningen och syftar till att ge de studerande grundläggande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt kunna analysera och relatera olika värden, samt redogöra för uppgift skriftligt och muntligt. Föreliggande arbete är således ett studentarbete på A-nivå och dess innehåll, resultat och slutsatser bör bedömas mot denna bakgrund.

INNEHÅLL

REFERAT	4
INLEDNING	4
PROBLEM.....	4
SYFTE	5
FRÅGESTÄLLNING.....	5
LITTERATURSTUDIE	5
RIDINSTRUKTÖRERS UTBILDNING FRÅN MILITÄREN TILL CIVILA	5
FOSTRAN AV UNGDOMAR I RIDSPORTEN	6
KVINNLIGA JOCKEYRYTTARE I SVERIGE.....	7
KVINNLIGA JAKTRYTTARE I STORBRITANNIEN	7
DISKUSSION	8
DEN KVINNLIGA RYTTAREN GENOM TIDERNÄ.....	8
DEN KVINNLIGA ROLLENS FÖRÄNDRING I RIDSPORTEN.....	9
SLUTSATS	10
REFERENSER.....	10
LITTERATUR	10
INTERNET	11

REFERAT

Ridsportens förändringsresa under historien har pågått i många tusen år. Man vet mer om männens resa än kvinnans resa i sporten och det har blivit en kraftig genusförändring det senaste århundradet. Idag är det fler kvinnor än män som rider. När i tiden denna genusförändring skedde och vilka faktorer som utgjorde förändringen är viktigt att synliggöra för att kunna förklara den utveckling som har skett. Denna litteraturstudie är ur ett genusperspektiv, för att få en förståelse för hur ridsporten har förändrats över tid och blivit den sporten som den är idag. Vilka faktorer medförde att ridsporten gick från att mestadels ha utövats av män till att bli en idrott som lockar främst flickor och kvinnor? När i tiden skedde denna förändring?

Kvinnor har främst från början av förra seklet börjat utmana den manliga normen i samhället. Ridskolan i Strömsholm har utvecklats från att utbilda militärer till att få en närmast helt civil inriktning och från män till främst kvinnor som elever. En annan utveckling som kan förknippas med genusförändringen i ridsporten är Ridfrämjandets inriktning till att förmedla kunskap inom området att ta hand om hästar och deras skötsel. För kvinnor i galoppsporten blev 1940-talet en vändpunkt, eftersom många män var ute i kriget. Därmed fick kvinnorna chansen att rida amatörlopp. Slutsatsen av denna studie är att genusförändringen i ridsporten har flera orsaker. Omvårdnadsfostran och samhällets förändring, bland annat större jämlikhet mellan könen, kan anses som främsta nyckelfaktorer till förändringen som skett. Man anser att den största förändringen har skett från slutet av 1900-talet.

INLEDNING

Ridkonsten har funnits i några tusen år, men det var i slutet av 1800-talet som ridkonsten blev en sport (Mårtenson 2015). Det finns skillnader och likheter mellan män och kvinnors ridsätt. Kvinnor liksom män har ridit gränslösa, men kvinnor som var högt uppsatta fick rida i en specialgjord sadel för damer, en damsadel som hade en embonpoint. Kvinnor fick oftast inte rida jakt och heller inte kriga. Man ansåg att kvinnans ridning var av mer stillsam art. Vissa folkslags kvinnor red inte, men de romerska och grekiska kvinnorna deltog i jakt. Trots att vi vet lite om kvinnans historia inom ridsporten, vet vi mycket mer om männens (Chenevix 1970). Efter andra världskriget minskades hästens roll inom militären, men den försvann aldrig helt från armén. Ett riksdagsbeslut 1955 kom fram till att kavalleriets hästar skulle bytas ut mot bandvagnar. Strömsholm som hade arméns ridskola började också avvecklas, år 1968 upphörde arméns officersutbildning och 1970 upphörde hästutbildningen. Men Strömsholms verksamhet fortsatte, genom att både Svenska Ridsportens Centralförbund och Ridfrämjandet tog över verksamheten samma år (Mårtenson 2015). För över cirka 50 år sen började de svenska kvinnorna komma in i den mansdominerade ridsporten. Man anser att kvinnor började ta plats i sporten på allvar under 1970-talet. Kvinnorna har ökat i ridsporten och det är i nuläget 92% som är kvinnliga medlemmar i Svenska Ridsportförbundet (Svenska Ridsport Förbundet 2020).

Problem

Ridsportens resa under historien har ändrats i många tusen år. Resan har sett ut på olika sätt beroende på vilket land. Sportens historia har mest handlat om männens resa och man vet inte så mycket om kvinnans resa i sporten. Förutsättningarna för ridsport har inte varit lika mellan män och kvinnor under historien. Det man vet är att det har skett en genusförändring och senaste åren är det fler kvinnor än män som rider. När i tiden denna genusförändring skedde och vilka faktorer som utgjorde förändringen är viktigt att synliggöra för att kunna förklara den utveckling som har skett för att kunna förstå varför ridsporten ser ut som den gör idag.

Syfte

Syftet med denna litteraturstudie är att ur ett genusperspektiv få en förståelse för hur ridsporten har förändrats över tid och blivit den sporten den är idag.

Frågeställning

Vilka faktorer medförde att ridsporten gick från att mestadels ha utövats av män till att bli en idrott som lockar främst flickor och kvinnor? När i tiden skedde denna förändring?

LITTERATURSTUDIE

Ridinstruktörers utbildning från militären till civila

Syftet med Thorell och Hedenborgs (2015) artikel är att ta reda på hur militären har påverkat hästsporten. Varför hästsporten ser ut som den gör idag. Man har i artikeln fokuserat på ridinstruktörer och analyserat deras kultur och utbildning i ridsporten. De har sett att militären har varit kvar i hästsportens förändringar, trots att det skedde en stor förändring under 1900-talet för den svenska hästsporten. Det var mer kvinnor och flickor som drog sig till hästsporten efter förändringen. Innan den stora förändringen var det mer militären, män och överklassen som var aktiva med hästsporten. Då var det få kvinnor som red, kvinnor som red var överklass och det fanns väldigt få kvinnor som kunde försörja sig på hästar. Från år 1868 utbildades militären inom ridningen på SNEC (Swedish National Equestrian Center, nuvarande Ridskolan Strömsholm) och år 1949 började man utbilda ridinstruktörer. De tog senare emot civila studenter för utbildning och det gjorde att de fick sina första kvinnliga studenter inom hästsporten. På 1970-talet var det bara civila som studerade till ridinstruktör. Författarna till artikeln har undersökt ridinstruktörerna och deras utbildning. De källor och material som användes under undersökningen är intervjuer med fyra ridinstruktörer som berättar om sina träningar. En man och tre kvinnor blev intervjuade och alla fyra har uppnått alla nivåer för svensk ridinstruktörsutbildning och internationell utbildning för ridinstruktör. De fyra ridinstruktörerna har också gjort sig framgångsrika på olika områden inom hästsporten. Två av ridinstruktörerna har fått titeln Svensk fellow. En var utbildad på 1960-talet, två på 1970-talet och den sista på 1980-talet. De har valt att vara konfidentiella. Författarna har också använt sig av skriftliga dokument, som till exempel tidningar och kursplaner från 1960 till 1980-talet.

Ridskolan Strömsholm, som hade varit en utbildning för armén, förvandlades till en ridorganisation för civila utbildningar, men trots det behöll de militärens grunder i utbildningen med lite förändringar. Man kom fram till att lärarna på Strömsholm var desamma, trots den stora förändringen. Ridskolan Strömsholm kunde ha valt att byta ut lärarna och ändra utbildningens kultur, men valde att behålla den. Man har sett att lärarna använde samma begrepp och läroböcker som militären, för att undervisa de nya ridinstruktörerna. Detta kan vara en av förklaringarna till varför det var svårt att ändra kulturen. Det kunde även vara kostbart att förändra kulturen. Om man förändrade kulturen fanns det en risk att ridinstruktörsstudenterna skulle kunna få en känsla av osäkerhet. När ryttarorganisationen tog över utbildningen innebar det att andra människor med en annan social bakgrund kunde komma in. I början var det flest män som sökte till utbildningen, men vid 1970-talet var hälften av deltagarna kvinnor och antalet kvinnor ökade för denna utbildning. Vid denna tid kan utvecklingen peka på ett samhällsperspektiv, då fler kvinnor började söka till flera sporter som dominerades av män. Kvinnor började utmana den manliga normen i samhället. I Thorell och Hedenborgs (2015) studier har det inte undersökts hur instruktörerna för Ridskolan Strömsholm reagerade på den stora förändringen, från att utbilda militärer till civila och från

män till kvinnor. De intervjuade kvinnorna har upplevt att det inte har varit svårt att bli undervisade av män på ett militärt sätt. Militären har på detta sett accepterat både män och kvinnor. (Thorell och Hedenborg 2015)

Fostran av ungdomar i ridsporten

Syftet med denna artikel var att öka förståelsen för utbildning och fostran av barn och ungdomar till vuxenlivet i hästverksamhet. Hedenborg (2009) som har skrivit artikeln *Till vad fostrar ridsporten?* kom med denna artikel också att argumentera om tävlingsfostran. Hedenborg vill också synliggöra genusförändringen i ridsporten. I studien har Hedenborg använt sig av litteratur från ridsporten, men också från fotbollen. Man har diskuterat och jämfört dessa två stora sporter i Sverige och deras fostran av ungdomar. Det tittas också på omsorgsfostran, föreningsfostran och tävlingsfostran. Det finns många skäl att studera utvecklingen i ridsporten. Ett skäl är att ridsporten är den idrott som anordnar flest utbildningar. Det andra skälet är att ridsporten är en sport som präglas av flickor och kvinnor. I Svenska Ridsportförbundet är 85 procent av medlemmarna av det kvinnliga könet. Bland andra sporter är det pojkar och män som dominerar antalet medlemmar. Det tredje skälet till att studera ridsporten, är att för hundra år sedan dominerades ridsporten av män. Män från de lägre klasserna i samhället höll på med transport, jordbruk och skogsbruk med hästarna, medan männen i överklassen eller militären höll på med ridningen. Under halva perioden av 1900-talet blev det en stor genusförändring i ridsporten. År 1948 kom organisationen Ridfrämjandet vars verksamhet var byggd på skötsel av hästar och värnande av den Svenska Varmblodiga hästen, men de var inte inriktade på tävlingsverksamhet som de andra två organisationerna. Svenska Ridsportens Centralförbund grundades år 1912 och Svenska Lantliga Ryttnäringarnas Centralförbund grundades år 1928 och deras organisationer var inriktade på tävlingsverksamhet. Ridfrämjandets verksamhet ökade antalet medlemmar kraftigt. När Ridfrämjandet startades, hade de 51 föreningar och 7 695 medlemmar. 40 år senare 1990 hade Ridfrämjandet 514 föreningar och 180 273 medlemmar. Bland dem var 69 procent under 21 år. Ökningen av ungdomar var en medveten satsning av idrottsrörelsen. Man såg ungdomar som en problemgrupp i samhället med ungdomarnas relation till alkohol och brottslighet under 1940–1950-talet. Redan år 1939 tillsatte man en ungdomsvårdskommitté och deras syfte var att diskutera och komma fram till hur samhället skulle kunna hjälpa ungdomen att hitta en fritidssyssla. Ungdomar utbildades till ungdomsledare och ridinstruktörer och kurserna var kombinerade med varandra. Utbildningen för ungdomar var en viktig satsning som man gjorde. År 1967 började man dela upp kurserna och renodlade ungdomsledare och ridinstruktörer.

Ridfrämjandet hade inte som huvudsyfte att utbilda barn och ungdomar, men det ändrades och barn och ungdomar blev en stor del av deras arbete, vilket också inkluderade flickor. När deras verksamhet växte snabbt blev fler barn och ungdomar attraherade till ridsporten. Barn och ungdomar ökade som antal medlemmar i Ridfrämjandet och det gjorde att år 1962 bildades organisationen Ridfrämjandets ungdomsnämnd. Ungdomsnämnden hade en intressant verksamhet mot en föreningsfostrande karaktär. En av de viktigaste sakerna som Ungdomsnämnden gjorde var att ta fram material om hästskötseln. För Ridfrämjandets verksamhet var det viktigare med skötsel av hästen, att utbilda och föreningsfostra ungdomar, än att tävlingsfostra. Det kan jämföras med fotbollen som ville få fram bättre fotbollsspelare och det gjorde att det blev mer inriktat på tävlingsfostran. Med denna studie har man kunnat se ett ökat antal pojkar till tävlingsfostran. Ridfrämjandets inriktning var att förmedla kunskap och ta hand om hästar och dess skötsel. Med många studier som har visat att kvinnor kopplas till omsorg, kan detta vara en rimlig tanke till genusförändringen i ridsporten. Det kan ha gjort att antalet flickor och kvinnor ökade inom ridsporten. (Hedenborg 2009)

Kvinnliga jockeyryttare i Sverige

Denna studie är skriven av Hedenborg (2007). Syftet med studien var att diskutera och få en förståelse för förändringen under 1890–2000 för de kvinnliga jockeyryttarna i Sverige. För att göra denna studie har Hedenborg intervjuat sex personer och använt sig av litteraturundersökning. Det var få kvinnor som tävlade kapplöpning, för att kapplöpningen dominerats av män. Däremot i USA och England har andelen kvinnor inom kapplöpning ökat. Kvinnor ansågs som svaga för tävling, men var bra som hästskötare och groom inom kapplöpning. I Sverige var det en hästman som skulle ta hand om hästar, men med tiden har detta förändrats och nu har kvinnor hand om hästar. Först ansåg man att kvinnan var gjord för omhändertagande. Sedan började man diskutera att kvinnan inte var så svag utan tillräckligt stark och lämpad att ta hand om de stora djuren. Med kapplöpningen behövde man mindre ryttare och kvinnan var lämplig som jockeyryttare. Jockeyklubben kom inte till Sverige förrän år 1890, medan i England kom den år 1834. Kronprinsen Gustav blev president av jockeyklubben i Sverige och man ansåg att kapplöpning var bara för män. Jockeyklubben ersattes av en annan organisation år 1959, Svenska Galoppsportens Centralförbund (SGC). Anledningen till att man bytte organisation i kapplöpning, var för att man ansåg Jockeyklubben gammalmodig och man ville ha mer demokratisk organisation i kapplöpningen. Vid 1940-talet under Andra världskriget kunde kvinnan ta en mans plats i en kapplöpningstävling. Kvinnan fick dock bara vara ersättare inom amatörtävlingar. Bara för att kvinnan blev accepterad bland amatörer, gjorde det inte att alla dörrar öppnades för kvinnliga ryttare. De fick inte rida som professionella ryttare. Vissa kvinnliga amatörryttare blev bättre än amatörmän. Kvinnorna kunde tjäna pengar och leva på att tävla galopphästar. Kvinnor fick inte börja tävla professionella kapplöpningar i Sverige förrän på 1970-talet. I USA fick kvinnor komma in i kapplöpningen lite tidigare. Många kvinnor har fått argumentera för att bli en jockeyryttare. De argument som kvinnor kunde få mot sig var, att de var inte tillräckligt bra nog, de var för orutinerade, de var för unga eller för gamla. Det fanns argument att kvinnor skulle få panik under tävlingen eller att männen blev gentleman under tävlingen och försökte att inte vinna över kvinnan. Men till slut kunde inte organisationen hålla tillbaka kvinnorna. Trots att USAs kvinnor var först att få tävla i professionell kapplöpning, var det inte denna anledning som bidrog till kvinnors genombrott på kapplöpningsbanan i Sverige.

Det finns två perioder som är utmärkande, 1940-talet och 1970-talet hävdas vara avgörande för förändringen i kapplöpningen. Man föreslår också att könsförändringen kom av att männen har stöttat och hjälpt kvinnan att komma in i kapplöpningen. Under en period av Andra världskriget var kvinnan med på kapplöpningar, men efter ansåg man att kvinnan skulle dra sig tillbaka från kapplöpningen. Kvinnan ville inte dra sig tillbaka och började kritisera, men över tiden försvann kritiken och ändrades tillbaka. Det tog sen 30 år för kvinnan att få tävla i amatörtävling med samma förutsättningar som männen hade. Kvinnor har jobbat för förändring, antalet kvinnor har ökat, som vill bli än mer aktiva i många sporter. De har också strävat efter att få jämställdhet i arbetslivet och politiken. En viktig faktor var männen som gav kvinnorna stöd för ökad jämställdhet. (Hedenborg 2007)

Kvinnliga jaktryttare i Storbritannien

Munkwitz (2017) syfte med denna forskning var att försöka sammanväva tre delar av kön-, idrotts- och coachnings historia genom att använda sig av litteratur och mycket anteckningar. Det har gjorts allt fler undersökningar om kvinnans engagemang i ridsporten. Men kvinnors deltagande i ridsport, de sociala, kulturella och politiska konsekvenserna har inte undersökts. De flesta arbeten har istället varit fokuserade på mannens engagemang i ridsporten. Från sent

1800-tal och tidigt 1900-tal med ridning och jakt finns mycket berättat om kön, sport och sociala framsteg. Med rävjakt har ridsporten kunnat ge fler och nya möjligheter för den kvinnliga frigörelsen. I denna litteraturstudie har position och utvecklingen av Masters of Hounds (jaktlagets ledare) undersökts. I början av 1800-talet var det avskräckande att kvinnor deltog i jakt och man ansåg att det var både farligt och oförenligt med kvinnans hemliv. Vid 1830-talet medverkade kvinnor i Storbritanniens rävjakter. Vid mitten av århundradet hade kvinnan uppnått sin position på fältet och det var på grund av hennes skicklighet, men också för kvinnans inflytande, som sporten förbättrades. Efter mitten av århundradet kom många olika nya framsteg inom ökat hästägande, järnvägsresor, sidosadelkonstruktionen för kvinnor. Man hade börjat acceptera kvinnor i sporten och det gjorde att kvinnorna hade möjlighet att delta i ett mycket större antal än vad de hade kunnat tidigare. Under 1900-talet var de brittiska kvinnorna livligt intresserade av att delta i ridning och aktiviteter som rävjakt. En häst är ett djur som har ett eget sinne, är kraftfullt, mycket farligt och komplicerat att kontrollera, jämfört med till exempel cykeln. Man förknippade cykel, tennis eller andra sporter med kvinnans progressiva framsteg. Patricia Marks var en person som argumenterade att cykling var en sport som passade kvinnorna bäst. Cyklingen var en möjlighet för kvinnorörelsen i nedre, mellersta och övre arbetarklasserna på ett sätt som ridningen inte var för kvinnan. När männen gick ut i det Första världskriget öppnades en möjlighet för kvinnorna som var hemma att komma in i sporten. Efter Första världskriget hade kvinnan fortfarande ett engagemang som Masters of Hounds, men som tränare och ledare hade man en traditionell uppfattning om att kvinnan till stor del skulle vara dekorativ snarare än att leda. Innan Första världskriget kom en årlig tabell från Baily's Hunting Directory, där man kunde se att kvinnor som mästare växte i antal och att kvinnorna spelade en viktig roll som mästare.

Författaren hävdar i artikeln att kvinnliga mästare inte bara var viktiga figurer eller sportsliga undantag. Utan tvekan var några av namnen som fanns med i Baily, kvinnor från höga positioner i samhället. De såg fantastiska ut på sina monterade sidsadlar och de smutsade inte ner sina händer i riktigt arbete. Men dock fanns bevis att många andra kvinnor ägnade sitt liv åt att förbättra sporten, genom att föra över kunskap till andra människor, genom att vara tränare. Idrotten var en del i en större rörelse som arbetade för kvinnans rättigheter, men för kvinnliga ryttare var sådant politiskt stöd inte vanligt. De verkar ha uppnått jämställdhet på ett annat sätt. Man har ansett att kvinnans frigörelse inte kom förrän vid Första världskriget. I den här artikeln ser man att den brittiska idrottskvinnan hade redan innan år 1914 fått en maktposition i Masters of Hounds. Kvinnor har haft en stor betydelse, inom idrotten genom att de har utvecklat och revolutionerat sporten till att bli bättre, men också skapat mer jämlikhet och fått fler människor att bli involverade i idrotten. (Munkwitz 2017)

DISKUSSION

Den kvinnliga ryttaren genom tiderna

I min litteraturundersökning har jag undersökt frågeställningen, när genusförändring skedde i tiden. Litteraturstudierna visar olika delar av kvinnans historia i ridsporten, beroende på vilken gren inom ridsporten och från vilket land kvinnan kom. Genomgången av litteraturen av Thorell och Hedenborg (2015) och Hedenborg (2009) är mer inne på den engelska ridstilen i Sverige. Litteraturstudien av Hedenborg (2007) gäller också Sverige, men inriktar sin forskning på jockeyryttarna. Av Munkwitz (2017) får man kunskap om kvinnans historia från ett annat land än Sverige och en annan gren i ridsporten, de brittiska kvinnornas historia vid rävjakt. Att se att kvinnor haft olika roller i hästsportens historia beroende på vilken gren och land kvinnan kom från, är både viktigt och intressant för att veta varför det ser ut som det gör idag i ridsporten.

Kvinnliga ryttarens historia har börjat olika år, men alla har jobbat mot den manliga dominansen i ridsportens historia. Det man kan se av litteraturstudierna är att de svenska kvinnorna kom lite senare in i ridsporten än kvinnor från de andra länderna som nämns, Storbritannien och USA. Engelska ridstilens kvinnor i Sverige fick inte komma in i sporten förrän under mitten av 1900-talet (Thorell och Hedenborg 2015; Hedenborg 2009). Detsamma gällde för de svenska kvinnliga jockeyryttarna, men det var först i slutet av 1900-talet som de fick en större position i sporten (Hedenborg 2007). De brittiska kvinnornas engagemang i jakten startade redan under början av 1800-talet, även om det var först 100 år senare som de hade fått ett starkare fäste i jakten (Munkwitz 2017). I USA fick de kvinnliga jockeyryttarna börja tävla år 1968, medan de svenska kvinnorna fick ta sin jockeylicens några år senare (Hedenborg 2007). Orsaken till att kvinnor kom in i sporten under olika år i de respektive länderna, kan bero på att man har olika kultur i länderna och de olika händelser som ägt rum. Bland annat för jaktryttarna och jockeyryttarna i England och USA, när männen gick ut i krig, medförde det att kvinnorna hade möjlighet att sätta en fot i stigbygel (Hedenborg 2007; Munkwitz 2017).

En händelse i Sverige, som kan vara viktig för den engelska ridstilens kvinnor, var den 1939 års bildade ungdomsvårdskommittén, där de diskuterade om ungdomar i samhället. Det gjorde det möjligt för flickor att få komma in i sporten (Hedenborg 2009). En annan stor händelse som skedde i Sverige var år 1949, när Ridskolan Strömsholm började ta in civila studenter. Med detta kom de kvinnliga studenterna också in i utbildningen och sporten (Thorell och Hedenborg 2015).

Det alla litteraturstudierna är mest överens om är att den största genusförändringen kom först på 1900-talet när kvinnan lyckades ta en större plats i den manligt dominerade sporten (Thorell och Hedenborg 2015; Hedenborg 2009; Hedenborg 2007; Munkwitz 2017).

Den kvinnliga rollens förändring i ridsporten

Med litteraturstudierna har jag undersökt vilka faktorer som medförde att ridsporten gick från att mestadels ha utövats av män till att bli en idrott som lockar främst flickor och kvinnor. I Munkwitz (2017) litteraturstudie har många män ansett att ridsporten är en manlig sport och hästar är stora och farliga djur, inget för en kvinna att ta hand om. Däremot i litteraturstudien Hedenborg (2007) om jockeys anser männen att kvinnor var för orutinerade och skulle få panik inne på kapplöpningsbanan. För de svenska ryttarna i engelsk ridstil var det militären som tog hand om hästarna och kvinnor tog hand om hemmet (Thorell och Hedenborg 2015; Hedenborg 2009).

Kvinnan har fått arbeta mot de argument som män, idrotten och politiska samhället har gett dem (Thorell och Hedenborg 2015). Kvinnan kom mer in i sporten när männen började gå åt sidan. Hos jockey- och jaktryttarna gick männen ut i krig och för de svenska ryttarna med engelsk ridstil började militären lämna ridsporten och utbildningar öppnades för civila och kvinnor (Thorell och Hedenborg 2015; Hedenborg 2009; Hedenborg 2007; Munkwitz 2017). Trots att kvinnliga jockey- och jaktryttarna kom in i sporten när männen gick ut i kriget, accepterade männen inte kvinnorna när männen kom tillbaka efter kriget (Hedenborg 2007; Munkwitz 2017). Kvinnorna höll dock kvar sitt tag i sporten trots vad männen tyckte (Thorell och Hedenborg 2015).

Hedenborg (2009) jämför i sin forskning ridsporten med fotbollen. Fotbollen användes till tävlingsfostran och det lockade fler pojkar än ridsporten som innan också var en tävlingsfostrande sport, men som sedan gick över till omsorgsfostran. Ridfrämjandet valde en annan inriktning, som handlade mer om att sköta och ta hand om hästar och det var inte pojkarna intresserade av. Men det var något som intresserade flickorna. Den inriktningen som

Ridfrämjandet tog kan vara en av de orsaker som gjorde att kvinnan kom in i sporten. Varför tävlingsfostran lockar pojkar och omsorgsfostran lockar flickor, kan diskuteras. Det kan bero på samhället tidigare, att man såg på pojkar och flickor på olika sätt mot idag. När det kommer till tävlingar i eliten är det fler män än kvinnor och i de lägre klasserna är det flest kvinnor. Beror detta på tävlingsfostran vid eliten och i de lägre klasserna är det omsorgsfostran? Trots det börjar det bli fler kvinnor som tävlar i eliten (Svenska Ridsport Förbundet 2020).

När kvinnan fick komma in på utbildning på Ridskolan Strömsholm, visade kvinnor för militären att de kunde klara av det strikta och hårda arbetet. Kvinnorna gillade att bli lika behandlade och få samma arbete som de manliga studenterna (Thorell och Hedenborg 2015). När kvinnan visade att de klarade av militärens kultur, kan det vara en av anledningarna till att männen började acceptera kvinnan mer i ridsporten och se att hon klarade av hårda arbeten och inte bara ta hand om hemmet.

Alla män har inte varit emot kvinnan i ridsporten. Hos jockeyryttarna har det varit män som har stöttat kvinnorna i sporten (Hedenborg 2007). Ett annat skäl till genusförändringen i ridsporten, var de samhällsförändringar som skedde i slutet av 1900-talet. Mer tekniska hjälpmedel i hemmet kom i början av 1900-talet, till exempel kylskåpet (Wiklund 2017). Detta gjorde att kvinnan inte behövde lägga ner lika mycket tid i hemmet. En attitydförändring i samhället, kvinnan började förvärvsarbeta, mer likställt mellan könen (Nyberg 2021), vilket medförde mer fritid och bättre ekonomi. Även förbättrad kommunikation påverkade säkert. Man kunde se sportevenemang på TV, som säkert ökade nyfikenheten, att man ville prova. Därav började fler kvinnor söka till sporter där männen dominerade (Thorell och Hedenborg 2015). Det förklarar varför kvinnan kom in i ridsporten under den period hon gjorde, utifrån hur historien och samhället såg ut och alla faktorer som påverkade. Men det som var förvånande var att det var så sent på 1900-talet. Det betyder att det inte var så länge sedan denna förändring inträffade för kvinnan i ridsporten.

Slutsats

Slutsatsen av denna studie är att genusförändringen i ridsporten har flera orsaker. En ny inriktning i sporten, att mer lyfta fram omvårdnadsfostran istället för tävlingsfostran, är en orsak. Samhällets förändring kan dock anses som främsta nyckelfaktor till förändringen som skett. Större jämlikhet mellan könen, mer fritid för kvinnan och därmed en möjlighet att ägna sig åt en sport. Världskrigen under 1900-talets första hälft har också varit pådrivande i utvecklingen, eftersom kvinnor då behövdes för att ersätta män som tvingades delta i kriget. Den största förändringen har dock skett sedan 1970-talet, alltså under en så pass kort tid som de senaste 50 åren.

REFERENSER

Litteratur

Chenevix Trench, C. (1970). *Ridkonstens historia*. Stockholm: LTs förlag.

Hedenborg, S. (2007). Female jockeys in Swedish horse racing 1890 - 2000: From minority to majority- complex causes. *The International Journal of the History of Sport*. Vol. 24, ss. 501–519.

Hedenborg, S. (2009). Till vad fostrar ridsporten? En studie av ridsportens utbildningar med utgångspunkt i begreppen tävlingsfostran, föreningsfostran och omvårdnadsfostran. *Educare – Vetenskapligt skrifter*. Vol. 1, ss. 61–78.

Munkwitz, E. (2017). The Master is the Mistress': women and fox hunting as sports coaching in Britain. *Sport in History*. Vol. 37, ss. 395–422.

Mårtenson, J. (2015). *Ridkonsten i Sverige: Historien om hästarna, Strömsholm och mästarna*. Stockholm. Wahlström & Widstrand.

Thorell, G. & Hedenborg, S. (2017). Riding instructors, gender, militarism and stable culture in Sweden. Continuity and change in the twentieth century. *The International Journal of the History of Sport*. Vol. 32 (5), ss. 650–666.

Internet

Nyberg, P. (2021). *Kvinnans rösträtt*. Riksarkivet. <https://riksarkivet.se/kvinnans-rostratt> [Hämtad 2021-01-21]

Svenska Ridsport Förbundet. (2020). *Från manssport till tjejdominans*. <https://www.ridsport.se/Aktuellt/Egnanyheter/2020/03/franmanssporttilltjejdinans> [Hämtad 2021-01-03]

Wiklund, R. (2017). *Baltzar von platen gav oss kylskapet*. Populära HISTORIA. <https://populärhistoria.se/teknik/uppfinningar/uppfinnare/baltzar-von-platen-gav-oss-kylskapet> [Hämtad 2021-01-21]